

บทที่ 2 วิธีศึกษา

บทที่ 2 นำเสนอภาพรวมของกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการสังเคราะห์เนื้อหา และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของงานวิจัยและประเภทการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัย

2.1 ภาพรวมของวิธีศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการนำข้อมูลที่มีอยู่ทั่วไปจะรวบรวมมาได้จากแหล่งข้อมูลข้างต้น มาสรุปและสังเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพรวม ด้านเอกสารณ์ขององค์ความรู้ และการวิจัยสาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ วิธีการศึกษามีลักษณะดังนี้

(1.) การรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมเอกสาร ทั้งที่มีอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเว็บไซด์ ชนิดของเอกสารที่รวมไว้แก่ ตำรา บทความในวารสารต่าง ๆ วารสารที่รวมงานวิจัย และเอกสารที่รวมบทคัดย่อ

(2.) การศึกษาแนวคิดของนักวิชาการที่มีต่อองค์ความรู้และการวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นการทำทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปของการศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจากข้อมูลที่รวมไว้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มข้อมูลเหล่านี้เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำเสนอได้แก่ การศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในฐานะสังคมศาสตร์ ปัญหาและแนวโน้มการวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการวิจัยที่ใช้ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในความสนใจของสาขาวิชาการจัดการ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในความสนใจของสาขาวิศวกรรมศาสตร์

(3.) การวิเคราะห์เอกสารการเรียนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จากการศึกษาภาพรวมของเนื้อหาในหนังสือการเรียนวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้วิจัยจะแยกแยะเนื้อหาออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรู้ในแบบกิจกรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ความรู้ในแบบนโยบายขององค์กร และ ความรู้ในแบบการให้ความสนใจสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์

(4.) การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย จะพิจารณาข้อเรื่องวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย และหน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์จากการวิจัย เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ให้เห็นถึงมิติ ด้านประเด็นที่เป็นจุดสนใจของการวิจัยด้านนี้ ประเภทงานวิจัย วิธีวิจัย และแนวโน้มการวิจัย สาขานี้

2.2 การวิเคราะห์งานวิจัย

แนวคิดที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพงานวิจัย และแนวคิดประเภทงานวิจัย ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพงานวิจัย

แนวคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพของงานวิจัย ได้แก่ การพิจารณาว่างานวิจัยนั้น ๆ มีลักษณะดังต่อไปนี้หรือไม่

1. เมื่อเทียบกับงานวิจัยที่มีอยู่แล้วในสาขานี้ งานวิจัยของผู้วิจัยเป็นประเด็นใหม่ๆ หรือเป็นการบุกเบิกความรู้ใหม่ๆ หรือไม่
2. ประเด็นการวิจัยของผู้วิจัย เป็นปัญหาที่สังคมกำลังให้ความสนใจหรือไม่ โดยเฉพาะในวงการสาขาวิชาการบริหาร
3. ในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัยของผู้วิจัยมีส่วนช่วยสนับสนุนข้อสรุปหรือหักล้างองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือไม่
4. ประเด็นความถูกต้องของผลการวิจัยมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญต่อการออกแบบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเอกสารครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดข้างต้นพิจารณาคุณภาพงานวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทงานวิจัย

การพิจารณาคุณภาพงานวิจัย และลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ด้านหนึ่งสามารถพิจารณาได้จากประเภทของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่นำมาเสนอในหัวข้อนี้เป็นกรอบในการแยกแยะงานวิจัยการบริหารที่รวมรวมได้ออกเป็นประเภทต่าง ๆ

(1) การจัดประเภทงานวิจัยที่แบ่งแยกตามลักษณะของข้อมูล

คืองานวิจัยที่เน้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและงานวิจัยที่เน้นเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการเก็บข้อมูล ตัวอย่างที่เป็นตัวเลขที่สามารถนำมาวัดคุณภาพกันได้ ที่มักจะใช้วิธีทางสถิติมาเป็นเครื่องมือ หลักในการวิเคราะห์หน้าข้อสรุปในการวิจัย ดังนั้นผลของการวิจัยที่ได้จึงนำเสนอออกมาในรูป ของตัวเลขและค่าสถิติต่างๆ การวิจัยที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

- การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยที่อาศัยการรวบรวมข้อมูลที่มี ลักษณะเป็นตัวเลขจากแหล่งข้อมูลตั้งต้นหรือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary) ที่เป็นข้อมูลตรงตาม สภาพที่เป็นอยู่จริง การวิจัยเชิงสำรวจโดยทั่วไปเป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูล เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากร สภาพทางสังคม กิจกรรมของประชาชน และทัศนคติ หรือความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

- การวิจัยทดลอง (Experimental Research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยควบคุม สถานการณ์หรือวางแผนเงื่อนไขอย่างได้อย่างหนึ่งไว้ แล้วสังเกตความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ศึกษา ภายใต้สถานการณ์ที่ควบคุมหรือกำหนดไว้ การวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่า “อะไรจะเกิดขึ้น”

- การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการศึกษาเนื้อหาหรือข่างสารที่มีลักษณะ เป็นรูปภาพ บทความ ข่าวหนังสือพิมพ์ เป็นต้น การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลเหล่านี้อาจใช้วิธี เชิงปริมาณเพื่อหาข้อสรุป ได้แก่ การนับจำนวนความถี่ที่เกิดเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นๆ

- การวิจัยจากสถิติที่มีอยู่ (Existing Statistic Research) เป็นการวิจัยที่อาศัยข้อมูลเชิง ตัวเลข ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รวบรวมไว้แล้ว

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลเชิง คุณภาพ เช่น พฤติกรรม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม เป็นต้น

(2) ประเภทของงานวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยต่าง ๆ ทุกสาขาวิชา จะมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรนั้น โดยทั่วไปจะแบ่ง ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) การวิจัยแบบพื้นฐานหรือบริสุทธิ์ (Basic or Pure Research)

งานวิจัยลักษณะนี้มุ่งเสริมสร้างองค์ความรู้แก่วิชาการสาขาวิชาต่างๆ โดยการแสวงหา ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัว โดยพยายามตอบคำถาม

ว่าสิ่งนั้นๆ เกิดขึ้นจากสาเหตุใด ทำไมจึงเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อายุ่งไว้บ้าง และเมื่อทำการวิจัยสิ่งสุดแล้วก็ไม่สนใจที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมแต่อย่างใด

2) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

เป็นการวิจัยที่มุ่งนำผลการวิจัยนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างใด อย่างหนึ่ง มิได้มุ่งสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ๆ การวิจัยประเภทนี้มักวิจัยกันในหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีในการปรับปรุงหน่วยงานของตน

(3) ประเภทของงานวิจัยแบ่งตามระดับของการตอบคำถามการวิจัย

การแบ่งประเภทของงานวิจัยลักษณะนี้ขึ้นให้เห็นถึงระดับของการตอบคำถามการวิจัยว่า ต้องการตอบคำถามเพียงว้างๆ หรือลึกเพียงใด สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท (อนัน, 2544)

1) การวิจัยแบบสืบสวน (Exploration)

เป็นการวิจัยที่เกิดจากความสงสัยว้างๆ ในประเดิมปัญหาใดปัญหานั่น วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า “อะไร” กำลังเกิดขึ้น เพื่อเข้าใจโดยภาพรวมว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มีลักษณะอย่างไร โดยมิได้มุ่งแสวงหาคำตอบที่แน่นอนและรายละเอียดลึกซึ้ง การวิจัยประเภทนี้ จึงไม่มีการกำหนดแผนงานการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล หรือระเบียบวิธีวิจัยที่แน่นอนชัดเจน ข้อมูลที่ได้มักจะเป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ(Qualitative) เช่น ปัญหาที่พบมีอะไรบ้าง ปัญหาที่พบ เกิดขึ้นที่ไหนบ้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องมีกลุ่มใดบ้าง เป็นต้น

2) การวิจัยแบบพรรณนา (Description)

เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพปัญหาที่ปรากฏอยู่ว่ามีข้อเท็จจริงอย่างไร โดยเน้นเพียงการตอบคำถามว่า “อะไร” และ “อย่างไร” แต่ไม่สนใจตอบคำถามว่า “ทำไมจึงเกิดปรากฏการณ์นั้นๆ ขึ้น” การวิจัยแบบนี้ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ

3) การวิจัยแบบอธิบาย (Explanation)

เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่เน้นตอบคำถามว่า “ทำไม” จึง เกิดปรากฏการณ์เช่นนั้น เป็นการศึกษาที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยอย่างเคร่งครัดในทุกขั้นตอน และ มักใช้สถิติที่ซับซ้อน โดยเฉพาะสถิติที่ใช้ทดสอบความสมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทั้งนี้เพื่ออธิบายและ ยืนยันอย่างเป็นรูปธรรมว่าปัญหาที่ศึกษาอยู่มีสาเหตุมาจากการใดและทำไมจึงเกิดปัญหานั้น